

SBB.III.P.10.2017

Warszawa, 16 listopada 2017

Pan
Marek Chrzanowski
Przewodniczący
Komisji Nadzoru Finansowego

Zapytanie o wyjaśnienie beczynności KNF w sprawie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez zarządy banków działających w Polsce. Prośba o uzyskanie dostępu do informacji publicznej na podstawie Ustawy o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 [Dz.U. 2001 Nr 112 poz. 1198]¹

Szanowny Panie,

W ostatnim czasie Komisja Nadzoru Finansowego zawiadomiła prokuraturę o działaniach władz domu maklerskiego XTB, który zdaniem KNF dopuścił się przestępstwa z art. 286 Kodeksu karnego, czyli oszukał swoich klientów. Stowarzyszenie z satysfakcją przyjmuje tę czynność Urzędu, gdyż przestępstwa naruszające wiarygodność do samego rynku powinny być bezwzględnie ścigane.

Stowarzyszenie widzi jednak niekonsekwencję w działaniu Komisji Nadzoru Finansowego, która w przeszłości nie wykonała identycznych czynności w przypadku działających w Polsce banków dopuszczających się oszustwa na szkodę klientów w przypadku udzielania kredytów hipotecznych indeksowanych i waloryzowanych do walut obcych.

W wyniku działań banków klienci ponieśli znaczne straty. Sam Urząd KNF w jednym z raportów wyliczył wartość pobranych przez banki spreadów na 15 mld PLN. Według NIK, w latach 2012-2016, straty klientów oszukanych przez tzw. brokerów FOREX były ponad siedmio-krotnie niższe i wyniosły 2,1 mld PLN.

Jak widać po działaniach wobec XTB KNF może podjąć nadzwyczajne działania, które zmierzają do eliminacji oszustów z obrotu gospodarczego. KNF zatrudnił zewnętrznego analityka, który zbadał „asymetryczny poślizg cenowy” w 20 milionach transakcji XTB. Badanie polegało na porównaniu różnicy pomiędzy transakcją dokonywaną przez XTB z klientem w „silosie własnego rynku”, a rzeczywistą ceną rynkową na prawdziwym rynku zewnętrznym.

¹ art. 1 z dnia 6 września 2001 r. Ustawy o dostępie do informacji publicznej "Każda informacja o sprawach publicznych stanowi informację publiczną w rozumieniu ustawy i podlega udostępnieniu na zasadach i w trybie określonych w niniejszej ustawie."

BANKOWEMU BEZPRAWIU

Zadziwiająco jest to, że w przypadku XTB KNF potrafił przeprowadzić szczegółowy audyt tego „pseudobrokera” i badał różnice stanowiące od kilku do kilkunastu punktów bazowych (1 punkt bazowy = 0,0001) a w przypadku sektora bankowego Urząd nie przeprowadził audytu pomimo bezprawnego pobierania spreadów w liczbie kilku tysięcy punktów bazowych (sięgających ponad 5 %) co stanowiło rażącą grabież klienta. KNF nawet nie przeprowadził badania, które określiłoby dozwolony poziom pobieranych spreadów wynikający z rzeczywistych kosztów operacyjnych banków. Powszechnie wiadome jest, że nie istniał obrót dewizowy pomiędzy bankami a kredytobiorcami hipotecznymi.

Jak pokazują działania KNF wobec XTB, Urząd posiada skuteczne narzędzia do dyscyplinowania nieuczciwych uczestników rynku. Działanie to zaprzecza wcześniejszemu stanowisku KNF, że tylko sądy są właściwe do rozwiązywania sporów cywilnych w relacji podmiot rynku finansowego – konsument.

W tym miejscu należy podkreślić, że pobierane w przeszłości rażąco wysokie spready sztucznie zawyżały dług kredytobiorców i generowały nieuzasadnione zyski banków wykorzystujących swoją przewagę nad nieprofesjonalnym konsumentem. Stowarzyszenie nie widzi istotnej różnicy pomiędzy działaniami XTB, a działaniami banków udzielających kredyty powiązane z walutą CHF. Istotnej części z nich został naliczony dług przekraczający wartość udzielonego kredytu. Z danych BIK wynika, że w latach 2010-2017 148 tys. rachunków tych kredytów została zamknięta. Oznacza to, że duża liczba umów wypowiedzianych została przez banki i przekazana do windykacji, co wiąże się z utratą całego majątku życia przez te osoby. Należy zaznaczyć, iż wartość zadłużenia w chwili wypowiedzenia umowy jest wykazywana przez banki na podstawie zapisów umowy, których Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumenta zakazał stosowania. W tym miejscu należy zaznaczyć, że Rzecznik Finansowy wskazał bank, który nie chciał ograbić klientów i nie pobierał w ogóle spreadów.²

Należy dodać, że doprowadzenie przez banki w wyniku indeksacji do wzrostu długu klientów, który przekracza wartość ich zabezpieczeń w postaci nieruchomości jest również zagrożeniem dla stabilności systemu finansowego i bezpieczeństwa oszczędności depozytariuszy. Sytuacja, w której kapitał w postaci środków rozliczających kontrakty CIRS/FX SWAP odpływa z kraju, a nieruchomość będąca zabezpieczeniem wiarytelności banku nie pokrywa tych strat stanowi istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa depozytów.

Działania ze strony banków miały następujący przebieg:

- 1) Zachęcenie klientów do wzięcia kredytu waloryzowanego obcą walutą poprzez przedstawienie klientom tego rodzaju kredytu jako atrakcyjniejszego pod względem finansowym w porównaniu do kredytu nie indeksowanego walutą obcą (fakt bezsporny, ze względu na stosowane w bankach premiowe systemy motywacyjne). Często wiązało się to także z wyliczeniem przez banki wyższej zdolności kredytowej dla kredytów waloryzowanych obcą walutą.
- 2) Zawarcie przez banki, bez wiedzy klientów, umów CIRS/FX SWAP stanowiących część zobowiązania konsumenta, które generowały niekorzystną dla klienta presję na wzrost kursu waluty obcej, a bankom oraz drugiej stronie kontraktów CIRS/FX SWAP pozwalały uzyskać dodatkowy

² „Umowy kredytu denominowanego nie musiały uwzględniać spreadu” https://rf.gov.pl/sprawy-biezace/Umowy_kredytu_denominowanego_nie_musialy_uwzledniac_spreadu__22689

BANKOWEMU BEZPRAWIU

krótkoterminowy zarobek wynikający z otrzymanych punktów swapowych i z korzystnego dla banku krótkoterminowego wzrostu kursu waluty obcej.

W wyniku tych działań banków pokrzywdzonych zostało tysiące kredytobiorców, a z kraju w wyniku przekazania zagranicznym instytucjom finansowym środków rozliczających kontrakty CIRS/FX SWAP wypłynęły miliardy złotych (banki zamknęły wielomiliardowe straty wskutek używania do zabezpieczenia transakcji krótkoterminowych SWAP, czym dodatkowo złamały złotą regułę bankową wymagającą dopasowania zapadalności aktywów i pasywów).

Uzasadnienie

1. Niekorzystny dla klientów wpływ instrumentów CIRS/FX SWAP na kurs waluty potwierdza m.in. dokument "FX Swaps: Implications for Financial and Economic Stability" autorstwa Bergljot B. Barkbu i Li Lian Ong opublikowany przez International Monetary Fund w 2010 roku. Link do dokumentu na stronie MFW:

<https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2010/wp1055.pdf>

Instrumenty te wedle autorów dokumentu przyczyniły się do wzrostu ryzyka kredytowego osób, którym udzielono takich kredytów w Europie Środkowo-Wschodniej.

2. Na rynku finansowym od 2007 roku następowały znaczne napięcia, które znane były zarządom banków. Banki posiadają aplikacje umożliwiające obserwację indeksów strachu (VIX) i wycenę derywatów kredytowych – np. opcji na CHF.

„Utrudnienia polskich instytucji finansowych w dostępie do finansowania w walucie zagranicznej sprawiły, że rynek transakcji *fx swap* stał się jednym z kanałów transmisji zaburzeń z rynków zagranicznych na rynek krajowy. Wzrost premii za ryzyko na rynkach zagranicznych utrudniał dostęp do finansowania w walucie zagranicznej, co powodowało nierównowagę na rynku transakcji *fx swap* i w konsekwencji wzrost premii za ryzyko także na rynku krajowym.” - Paweł Olsza, Bank i Kredyt 44 (3), 2013, 313–332, „Wpływ kryzysu finansowego na rynek transakcji *fx swap* w Polsce”, str. 320.

Dysponując wiedzą o tym, że rynek finansowy od 2008 roku generuje wzrost kosztów pozyskiwania finansowania z zagranicy w walutach obcych oraz dysponując wiedzą o tym, że koszt ten finalnie przerzucony zostanie na klienta, zarządy banków nie przedstawiły nigdy klientom propozycji konwersji ich długu z indeksowanego w walucie obcej na polski złoty, by zatrzymać ponoszone przez klientów straty. Klienci nie zostali poinformowani przez banki o tym, że po 2008 roku banki mają problemy z pozyskiwaniem środków z transakcji CIRS/FX SWAP, a także o tym, że przerzucane na klientów koszty będą rosły.

Brak dbałości o dobro klienta można interpretować tylko i wyłącznie w kategoriach dążenia zarządów banków do zysku za wszelką cenę, pomimo ewidentnych strat dla klientów, zagrożenia dla depozytariuszy i strat dla gospodarki, z której odplywa pieniądź za granicę.

Wniosek o informację publiczną

STOWARZYSZENIE STOP BANKOWEMU BEZPRAWIU
ul. Marszałkowska 21/25 m 35
00-628 Warszawa

biuro@bankowebezprawie.pl
prezes@bankowebezprawie.pl
www.bankowebezprawie.pl
www.fb.com/bankowebezprawie

KRS 0000573742
Regon 362456113
Konto 90 7999 9995 0652 0877 6404 0001

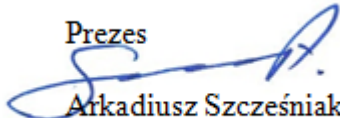

BANKOWEMU BEZPRAWIU

Wobec powyższych dowodów na działania zarządów banków na szkodę klientów oraz depozytariuszy, Stowarzyszenie prosi o informację publiczną: kiedy i w jaki sposób Komisja Nadzoru Finansowego złoży doniesienie do prokuratury na zarządy banków w związku z wprowadzeniem ich w błąd (oszustwem) klientów i odnoszeniem korzyści majątkowej z oszustwa? Należy podkreślić, że część prezesów banków zrezygnowała z oferowania tych toksycznych produktów (Pekao SA Unicredit). Utracili oni rynek i krótkoterminowe zyski. Gospodarka rynkowa, w tym rynek finansowy funkcjonują prawidłowo dopiero wówczas, kiedy podmioty podejmujące nieodpowiedzialne decyzje są karane, a podmioty odpowiedzialne są nagradzane.

Odpowiedź proszę przekazać w formie e-mail.

Z wyrazami szacunku,

Prezes

Arkadiusz Szczęśniak